

Asia: VN/23102/2020

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttöoikeuksia koskevasta asetuseronnoksesta

Osa 1. Yleinen palaute asetuseronnoksesta

a. Onko asetuseronnoksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteiden kokonaisuus selkeä ja ymmärrettävä?

Ei. Osio, joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä:

Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä

Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry kiittää mahdollisuudesta lausua asetuseronnoksesta. Kokonaisuutena kysymys on haasteellisesta tehtävästä, jossa täytyy pystyä tasapainottamaan yksilön tietosuojat, hyvä tutkimus- ja potilasturvallisuus sekä hoito.

NÄE ry:n lähtökohtana on, että molempien silmäterveydenhuollossa itsenäisesti toimivien ammattihenkilöryhmien, silmätautien erikoislääkäreiden ja laillistettujen optikoiden, käytettävissä täytyy olla kaikki tieto, mitä hyvän- ja potilasturvallisuuden toiminnan tueksi tarvitaan.

Muutosehdotus em. osion parantamiseksi tai muu kommentti

Tarkat, ammattihenkilöluettelot käyttöoikeustasoista tulee kaikkialla poistaa. Laillistettujen optikoiden osalta mm. puuttuminen Sairausvakuutuslain ammattihenkilöluettelosta on johtanut tulkintaan, että lääkärin määräämistä optikon tuottamista silmätutkimuksista ei ole maksettu – eikä edelleenkään kaikilta osin makseta – potilaalle SV-korvausta. Vastaavaa tulkintaa ei saa syntyä tämän asetuseronnoksen osalta suuntaan tai toiseen vain siksi, että joku ammattihenkilöryhmä puuttuu tai sisältyy johonkin pykälien luetteloista.

Tiukkoja, erikoisalakohtaisia rajoja tietojenkäytölle ei pidä asettaa. Esimerkiksi molemmat ammattihenkilöryhmät, sekä laillistetut optikot että silmätautien erikoislääkärit, tarvitsevat työssään jatkuvasti sekä OPT- että SIL-näkymiin sisältyviä tietoja. Tietojen siirto ei saa olla myöskään tarpeettoman jäykkää ja hoitoketjut tulee tarkkaan huomioida. Erityisesti kuvantamiseen liittyvä tietojen katselu on merkittävä potilasturvallisuuskysymys silmäterveydenhuollossa.

b. Onko asetuseronnoksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet toteutettavissa käytössänne olevaan tietojärjestelmään?

Kyllä

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

c. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet riittävät kattavat, jotta niiden perusteella voidaan antaa käyttöoikeudet kaikille asiakastietoja käsitteleville henkilöille?

Ei. Osio, joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä: [Käyttöoikeudet moniammatillisissa palveluprosesseissa- ja hoitoketjuissa.]

Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä

Tiukkoja esteitä ei tule luoda sille, että yhden erikoisalan työntekijät eivät saisi käyttöönsä toisen erikoisalan tietoja; ne voivat joissakin tilanteissa olla hoidon toteuttamisen kannalta olennaisia. Myös diagnostisia tutkimuksia tekevillä ammattihenkilöillä, esim. joissain tapauksissa laillistetun optikon tai sairaanhoitajan tutkimukset silmätautien erikoislääkärille, edellyttävät pääsyä potilaan tietoihin.

Muutosehdotus tai muu kommentti

Tarkennettava vielä käytännön esimerkein, mitkä ovat kunkin käyttöoikeustason tunnusmerkit. Ei voi olla niin, että samoin koulutetun ja samankaltaisessa tehtävässä toimivan terveydenhuollon ammattihenkilön kohdalla tulkinnat vaihtelevat toimintayksiköittäin.

d. Kuinka suuren osan työntekijöistä kohdalla käyttöoikeuksien laajuus muuttuu asetuksen myötä?

Vain pienen osan olettaen, että laillistettuihin optikoihin sovelletaan silmätautien erikoislääkärien ohella käsitettä "laaja-alaiset hoidolliset työtehtävät." Lähinnä muutokset koskisivat optikkoliikkeissä avustavissa tehtävissä toimivia.

e. Miten asetusluonnoksen mukaiset käyttöoikeudet muuttaisivat ammattihenkilöiden työtä?

-

a. kustannukset euroina

Etujärjestönä emme pysty suoraan arvioimaan muutosten kustannuksia jäsenyritystemme kohdalta.

b. työmäärä (htkk)

-

c. muutosten toimeenpanon edellyttämä aika kuukausina

-

d. tietojärjestelmämuutokset

En osaa sanoa

Jos kyllä, kerro tarkemmin minkälaisia muutoksia

-

Osa 2. Käyttöoikeudet terveydenhuollossa

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus kaikkiin asiakastietoihin?

Silmäterveydenhuollossa on välttämätöntä, että käyttöoikeus kaikkiin asiakastietoihin on silmätautien erikoislääkäreillä, sekä rajatun lääkkeenmäärämisoikeuden omaavilla laillistetuilla optikoilla (optometristit). Molemmat ammattihenkilöryhmät tekevät itsenäistä potilastyötä, jonka oleellisena osana on ymmärtää tutkittavan henkilön terveydentilan kokonaistilanne.

Onko laaja-alainen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

Lähtökohtaisesti kyllä, mutta nykymuotoiluin on odotettavissa laillistettujen optikoiden kohdalla halua tarkoituksellisesti tulkita työtehtäviä käyttöoikeusnäkökulmasta suppeammin. Käyttöoikeusasetuksessa tulee huomioida myös toimijat, jotka tekevät hoitoon liittyviä diagnostisia tutkimuksia.

Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja? Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia

Kyllä.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

Diagnostiikkaan liittyvät tutkimukset, mm. silmätautien erikoislääkärin läheteellä toteutettavat silmätutkimukset, joilla tarkoitetaan esimerkiksi näkökenttä- ja kuvantamistutkimuksia.

Onko rajattu hoidollinen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

Kyllä.

Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja? Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

Silmälääkäri- ja optikkovastaanottojen avustavat palvelut.

Onko hoidon tuen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

Kyllä.

Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja? Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia

Kyllä.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

Tällaisia työtehtäviä ei käytännössä ole optikkoliikkeissä ja niiden yhteydessä toimivilla silmälääkärivastaanotoilla ja silmälaboratorioissa.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Tulisiko opiskeluhooltoon kuuluva terveydenhuolto (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ja opiskeluhoollon psykologipalvelut) olla oma palvelunsa asetuksen 3 §:ssa?

En osaa sanoa

Mitä potilastietoja opiskeluhoollon välttämättä tarvitaan?

-

Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan opiskeluhoollon potilastietoja?

-

Osa 3. Käyttöoikeudet sosiaalihoollon

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Mitä sosiaalihuollon asiakastietoja kuraattoripalvelussa välttämättä tarvitaan?

-

Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan kuraattoripalvelun asiakastietoja?

-

Osa 4. Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon muissa tehtävissä

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?
Optometrismi AMK-tutkinto-opiskelijan tuottamat silmäterveydenhuollon palvelut**

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Kyllä.

**Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?
Järjestelmäylläpitoon ja -kehitykseen liittyvät tehtävät.**

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Kyllä.

NÄKEMINEN JA
SILMÄTERVEYS
NÄE RY

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?
Yleiset rekisterin- ja sen tietosisällön ylläpitoon liittyvät tehtävät.

Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia
Kyllä.

Osa 5. Muu palaute

Muita huomioita ja palautetta asetusluonnoksesta

-

Tast Panu
Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry